

Wel heel veel dynamiek op literair niveau: legering profaan en sacraal, rijke woordenschat, enorm gegoochel met versvormen, zeker niet alleen opinie (genrebenaming bedrieglijk), juist ook zeer creatief met vorm en taal, woordspel, acrostichons. Retorisch spel met letter-allegorese (uit de preektraditie afkomstig): om elke letter van een naam beginletter te maken van een ander woord dat qua betekenis terugslaat op de naam.¹ Klassieke voorbeeld uit de schoolboekjes van de *ars praedicandi* is *Deus: dans – eternam – uitam – suis*, zijnde “gevend eeuwig leven aan de zijnen” [Misschien niet eens zo ver van alleged Gruuthuse af, zie ook band met Brugge?² Ook een opmerkelijke figuur jeugd, ed. 41-42. JR legt ook lijn naar Deguilleville] Maar niet tevreden met voegen in traditie volkstalige variant, maar uitbouwen en variëren erop: bij de vijf letterduidingen telkens ook nog eens een toepasselijke bloem en een daarbij behorende deugd, zodat Maria maar liefst vijf tritsen oproept/rijgt (als een rozekrans bijna?):

mediatrix/madeliefje/goedertierenheid; auxiliatrix/akelei/oetmoed;

reconciliatrix/goudsbloem [=boterbloem? Nee, die zeker niet, lijkt mij. Wat ik uit *MNW* opmaak toch gewoon “onze” goudsbloem (die goed is tegen mieren in de tuin...), of anders een klein soort zonnebloem). Wikipedia zegt:

In het [christendom](#) is de goudsbloem gewijd aan Maria. In de [Middeleeuwen](#) verbond men vaak de naam van Maria aan iets dat mooi was. Vandaar de naam 'Mariagold' voor de goudsbloem.

En zo ziet hij eruit:

¹ Lievens 2003.

² Zie ook Dewitte 1998, met een – weliswaar ietwat vage - parallel tov Machaut en m.n. iconografische tradities van twee volblad miniaturen in Parijs bij diens Prologue 1371; parallel ook met experimenteerdrift van de ars nova? Advies Frank.

] /trouw; illuminatrix/lelie/zuiverheid; amatrix/roos/minne. Heel virtuoos, en op die geleding gedicht gestructureerd, maar ook geen been gezien in enorme terzijdes en meer dan dat, met als summum (Holleman-Steven1964, 232) het loslaten van de letterallegorie in vs 417 om pas in vs 3926 terug te keren. ***IB klopt dit, inderdaad zo'n extreme boog? Ja, dat klopt heus. Taalspel, ook met Latijn waar hij gemakkelijk mee schakelt. (voorbeelden Reynaert 31ev)

Ander vuurwerk en strooigoed, enorme woordenschat (geliefkoosde bron voor Middelnederlands woordenboek, geregeld zelfs hapaxen? Verdam had aan Jan Praet een goeie/informant. ***waar geciteerd nagaan? Dit is heel eenvoudig (maar tijdrovend) na te gaan via het zgn. citatenboek op de cd-rom (sv Praet), dan krijg je meteen ook zicht op de hoeveelheid hapaxen; iets mee doen? ** Frits zegt "jazeker" / is inmiddels klaar, zie handgeschreven **notitie** in stapel; hoeveelheid hapaxen lijkt enigszins tegen te vallen in verhouding met de hoeveelheid citaten, veel meer waren er b.v. in de Pelgrimages te vinden. Maar het wordt toch wel een fraai onderzoek.) vijf (alweer) verschillende rijmschema's en dichtvormen: ieder personage spreekt in zijn of haar eigen rijmschema, en per persoon en dan per persoon per thema weer verschillende rijmvormen: niet alleen gepaard en gekruist, maar ook aab/aaab en aab/ccb. Niet louter foefje, keuze met smaak en muzikaliteit (of voor dramatiek/toneel vooral?) gemaakt: twistgesprek tussen Hovaardigheid en Deemoed "in kortregelige verzen met slechts twee beklemtoonde syllaben".³ Muzikaliteit achter de letters, introduceert sommige delen als *sermoene* maar een andere als *motet* (vs. 690eo, nakijken) en variante vormen vragen om gevarieerde voordracht, lyrisch, episch en misschien ook wel dramatisch? Laat zich lezen, maar vast bedoeld voor voordracht en die moet opvoering zijn geweest. ***sommige frases in tekst/handschrift (door Bormans onbekommerd meegenummerd, ofschoon ze niet eens rijmen/verzen zijn) maken zelfs de indruk van regie-aanwijzing: vs. 3098-99 "Sapiencia spreekt hier tieghen Hoverden die haer dinct harde vele lieghen" bijv. ***liefst nog nagaan via autopsie.

Rijk dichtwerk, mooie formuleringen ook. Veel bloemenbeelden/allegorie, traditioneel maar alweer: nergens zo, en ook nog eens Kompas als beeld (***IB er is toch iets van artikel met als titel steen trect naelde naer oid? Bedoel je het stuk van Jo R.? = enige dat ik kan vinden, maar gaat over Gruuthuse lied 95; voor zekerheid toch maar **foko** in stapel Kompasbeeld in Praet heeft rol gespeeld in discussie over

³ Holleman-Stevens 1964, 233ev.

datering Praet: Holleman-Stevens 1964, 234ev), lekker Brugs, evenals het beeld dat de menselijke geest het lichaam aanstuurt *ghelike de scipman sijn scip doet*. Uitgewerkt, dragend beeld dat het in het Brugse goed zal hebben gedaan/beeldend: de wil als roer, nadenken als anker en de tong als “hoosvat”. (Zo spreekt Jan Praet) En dan weer grappige passage over eigen gedrag in *cabarette* en *taverne*, met zelfspot⁴ waarin leven hier en gene zijde in verstrengeling evenals zondaar en levensgenieter, en mooie vrouwen hemel op aarde brengen, zeker als daar nog vet gebrad, spiesen en goede wijn plus kleding naar de laatste mode en een opmerkelijke opgewektheid over het ***laatste oordeel, makkelijker weg/betere koop [!] naar/in de hemel dan menige heilige die zich eerst moest laten martelen

⁴ Nog nalopen: verwijzingen Holleman-Stevens 1964, 232 naar spot en sarcasme van Praet en kritiek gespreksgenoten daarop: 1797e-1802, 2007-2012, 1685, 1690, 2217-8, 2222, 2225, 2231